“Tenir un fill és l'única frontera que no té retorn”

L'escriptor figuerenc Vicenç Pagès Jordà, fotografiat aquesta setmana en una cafeteria de Girona, imparteix classes d'escriptura com a cap d'estudis de l'Aula de Lletres de l'Escola d'Humanitats de La Mercè i és professor de la Universitat Ramon Llull Foto: MANEL LLADÓ.

Vicenç Pagès Jordà (Figueres, 1963), col·laborador d'El Punt Avui, té una filla i, doncs, ha experimentat aquella sensació de no tenir ja volta enrere que embarga els personatges de Dies de frontera (Proa), la novel·la amb què va guanyar el Premi Sant Jordi i que ha sortit aquesta setmana a la venda. De fet, el retrat de l'autor imprès a la solapa és obra de Berta Pagès, així que en certa manera aquest primeríssim pla d'una generació observada amb curiositat per la següent seria el primer material intertextual del llibre. Perquè Dies de fronteraés sobretot això: una història de parella i de pares i fills ambientada en un Empordà desmitificat, però també un mosaic de peces breus i aparentment atzaroses que el narrador escampa a la vista del lector per armar un artefacte amb els residus de la vida quotidiana.

A Dies de frontera hi hauria la voluntat d'aprofundir en l'acumulació de materials narratius d'Els jugadors de whist?Dies de frontera és fill d'Els jugadors de whist. També passa en un temps pròxim i un lloc identificable, entre Figueres i la Jonquera, i ha estat construït igualment a base del muntatge textual i amb personatges corrents, que no són herois ni assassins en sèrie. Però allà hi havia tres històries, i aquí només una. És un whist més compacte i concentrat.Hi ha implícita una crítica a un model de novel·la caduc?No pots escriure com si encara fossis al segle XIX. No em serveixo d'aquest estil perquè em sembli una moda, sinó perquè el trobo normal. Aquesta és la classe de llibres que a mi m'agrada llegir. Rebutjo l'estil buit. El que seria estrany seria escriure com si el devessall d'informacions que rebem per múltiples vies, missatges de Facebook, whatsapp, cançons, pel·lícules, fos un problema. M'agrada recórrer al joc i l'humor, que considero una deferència cap al lector. En un moment que ja tenen prou problemes, has de donar-los un text en què s'ho passin bé. La idea és: mirem d'entendre una mica el món i divertim-nos mentre ho fem. A Dies de frontera hi ha capítols escrits amb molta alegria. Cada cop el tinc més present, el lector. Un autor que en prescindeixi és que es creu un geni, i potser ho és, però jo em reservo el dret de prescindir d'ell.El narrador, un tipus que intervé a vegades de manera impertinent en el relat, quin paper hi té?És un model que prové de la novel·la del segle XVIII, de Diderot, Sterne, fins i tot de Kundera. És un narrador juganer i lúdic, coherent amb la proposta, gens sentimental, encara que no pot evitar sentir afecte pels personatges. No es proposa fer veure que t'explica les coses tal com són, sinó que t'ensenya les seves cartes, perquè vegis de seguida que es tracta d'un joc. Hi ha un capítol en què ell mateix s'interroga sobre la seva omnisciència. Em molesta la monotonia del narrador igual a si mateix al llarg de tota una novel·la. Aquest no s'amaga, i no cal que faci cap repicó florit al final. El veig com un tipus més aviat paternal, gens melodramàtic, una persona que aspira a entendre-ho tot, a ser comprensiu i no pas justicier o dogmàtic.Ho diu perquè les vides que apareixen en el llibre necessiten una mirada compassiva?Volia que tots els personatges fossin salvables, que els poguessis comprendre, encara que són humans i tenen els seus límits. La Vero, per exemple, l'amiga de la Teresa, és una dona més complicada del que sembla. S'ha convertit en l'estereotip de dona madura que aparenta ser una altra cosa per buscar el seu lloc, per no perdre el tren. El narrador intenta comprendre-la, però no intervé moralment. Fins i tot surt en defensa d'algun secundari perquè no se'l jutgi precipitadament.Semblen personatges amb por de créixer, però un d'ells defineix Peter Pan com un “anormal”Peter Pan no és que vulgui ser sempre jove, sinó un nen. Encara està en una fase anterior al sexe, a diferència de Wendy. En Pau el considera un anormal perquè ell sí que intenta madurar, però s'enganya a si mateix. Té un artefacte molt útil per a aquest propòsit: la tesi doctoral, que li permet prolongar el seu estat.Però

en els jocs amorosos entre en Pau i la Teresa hi ha alguna cosa una mica infantil.L'amor ja el té, aquest punt de ridícul. El seu és un romanticisme del dia a dia, sense grans gestos. En Pau seria el Charles Bovary de la novel·la.El gran dilema de la parella contemporània és tenir o no tenir fills?El fill és l'única frontera de la qual no pots tornar. En aquest món d'avui tan provisional, tenir un fill és l'únic que dura per sempre, a diferència de la feina, la casa, la parella. No hi ha rescissió de contracte possible, excepte en el cas dramàtic que en pateixis la pèrdua.En una ocasió, va afirmar que dels personatges hauríem de saber com a mínim quines pel·lícules miraven de petits i quin era l'eslògan vital dels seus pares. Sembla seguir el seu propi consell al peu de la lletra.En les fotografies veus els teus pares quan tenien divuit anys i, després, quan ja en tenen quaranta, i et preguntes: 'Què els ha passat?' Coi, tu, has passat! Quan tens fills, hi ha un moment que t'adones que t'has convertit en el teu pare, que ja has fet la volta, i llavors és quan els entens. Tots som fills dels nostres pares, per això en el llibre té importància com s'hi relacionen els personatges. És una novel·la que tracta de ser fill, de ser pare, de ser germà. De ser professor, també.Com a lector dels clàssics, impartint cursos sobre Wilde o Kafka a la Universitat Ramon Llull i dirigint una aula d'escriptura a Girona, no sent l'angoixa de les influències, el pes de la tradició?A Kafka, que era un d'aquells escriptors que no pensen en el lector però que saben donar-li alguna cosa, no li hauria servit per a res un curs d'escriptura, perquè ja ho tenia tot a dins, com una energia. Els altres hem de passar etapes. Quan comences a escriure ets feliç, no t'amoïna res. Després ve una segona fase en què descobreixes que hi ha gent abans que tu que ho ha fet molt millor. La tercera és deixar-ho córrer o seguir el teu propi camí amb l'experiència adquirida. Per escriure és més estimulant la mala literatura; llegir la bona té efectes frustrants. Tu vas tranquil pel món i, de cop, Borges: és castrador! N'hi ha que a partir d'aquí segueixen una etapa borgiana amb resultats per descomptat pèssims.La frontera del títol és alhora física i mental?Al llibre hi apareix la frontera de debò, la Jonquera, i la simbòlica, l'etapa inhòspita en què es troba en Pau. La frontera, pròpiament, és aquell lloc per on tothom passa però ningú no s'hi queda. La nostra s'ha convertit en un lloc per anar-hi a comprar tabac i alcohol, encara que aquí, on es van reunir les últimes Corts de la República, hi va morir molta gent. No hem sabut deixar ni rastre dels milers de persones que van passar-hi camí de l'exili. Només hi tenim gasolineres i putes. Cap record, excepte el Museu de l'Exili i una escultura en forma de cadira. El llibre expressa també una indignació per aquest oblit.

Publicat a:

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/717076-tenir-un-fill-es-lunica-frontera-que-no-te-retorn.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=portada&utm_source=rss&utm_medium=portada&utm_campaign=rss